

Aen seizcou haenx, caenhguenj gou lij mbouj caengz daengz nienzgeij doegsaw, daxmeh vanzlij hawj gou riengz gyoengq daeggo caeuq dahcej caez bae doegsaw lo, de dauqdaej mbouj cuengqsim lwgnyez swhgeij lumj ninzloq youzbyaij nei ninz daengz ranzwnq bae.

Bi seizcou haenx, gou caeuq dahcej daihhaj naengh youq doengz aen daizsaw. Lwgnyez lij mbouj caengz hag baenz dingq doeng Vahgun haenx, hag dwk gij yienghcej dahcej song fwngz cuengq bingz, song cehda ciensim yawj lauxsae. Gij vah najseng lauxsae youq gwnz hagdangz gangj, moix coenz cungj lumj diuzroen laeplaeg, doeng daengz aen banringzgvaq Yahfanh aemq lwgfwnz byaij gvaq naj dou ranz de haenx.

Baez haenx gvaqlaeng, moix baez raen Yahfanh, ndawsim gou cungj roxnyinh mbouj doengz bingzciengz, lumjnaeuz gou caeuq de gangibaenz cungj yinsiz doxdoengz ndeu, roxnaeuz, caez miz doengz cungj mimiz ndeu. Cij dwg, youq duenh seizgan gig nanz ndeu, gou vanzlij mbouj gamj caeuq Yahfanh gangjavah, mehmbwk Bouxgun mbouj doengz Hawbyaloz neix, hawj gou roxnyinh de liz ndaej gig gyawj, youh gig gyae.

Seiq

Gou saenq, Yahfanh caen dahraix geiq mbouj ndaej gij saeh haenx lo.

Gvaq le haujlai bi, Yahfanh geq baenz Buzvang, de aemq dwk daeglan iq coh heuhguh Daegvang, ndwn youq dangqnaj dou ranz gou caeuq daxmeh gou gangigoj. Daegvang bamq youq baihlaeng Yahfanh ninz, diuz myaiz raezrangrang daj goek bak de lae roengzdaeuj, loengh dumz buh baihlaeng Yahfanh. Gou youh ngeixhwnj aensaehcienz haujlai bi gaxgonq, Yahfanh yiengq baihlaeng baez vid aencij, lwgnyez aemq youq baihlaeng couh ndaej gwn daengz cij de lo. Aencij Yahfanh vanzlij gig hung, bongzbadbad cengq rim buh najaek duh de. Song aen cij caiq hix nyouq mbouj daengz heiq cij hom lo, dauqfanj dwg daeglan duh de, lij dwg nienzgeij gwn cij, gwnz naj, najaek cungj dwg heiq cij hom naek daxmeh de.

Gou youh baez ndeu cam daengz gij saeh haenx, gvendaengz haujlai bi gaxgonq aen roet roxnaeuz gaemz myaiz haenx — gou cungj dwg nyaenx mbouj ndaej siengj bae damqdingq gij caensiengq engq lai, gyoengqde gek dwk seizgan, mbouj dingz deuqnyex sim gou. Yahfanh riuhaha, mbouj nyinh swhgeij miz gvaq aen roet roxnaeuz gaemz myaiz haenx. Seizgan geijcib bi goemq gvaqbae, aen roet roxnaeuz gaemz myaiz haenx senq couh bienqbaenz aen’ anq buqgej mbouj ok lo. Bouxlawz rox ne, lauheiq, cingq lumj Yahfanh soj gangj, coengzlaiz couh mbouj miz aen roet roxnaeuz

Yahfanh

□ Loz Nanz sij Moz Liujgvei hoiz

□ 罗南 著 莫柳桂 译

那年秋天，尽管我还没到上学的年龄，母亲还是让我跟着哥哥姐姐们一起上学去了，她终究不放心她的孩子像梦游一样睡到别人家去。

那年秋天，我和我的第五个姐姐坐到同一张书桌后。那个还没来得及学会听懂汉语的孩子，学着她姐姐的样子，双手放平，双目专注。老师在课堂上说的那些陌生语言，每一句都像一条幽深的路，通向娅番背着柴禾走过她家门前的那个午后。

那次以后，每次见到娅番，我心底都会升起一种异样的感觉，似乎我与她达成了某种默契，或是，拥有了某种共同的秘密。只是，很长一段时间里，我仍然没敢与娅番说话，这个迥异于山逻街的汉族女人，让我感觉到很近，又很远。

四

我相信，娅番是真的记不起那些事了。

很多年后，娅番老成了婆旺，她背着那个名字叫做旺的小孙子，站在我家门前和我母亲聊天。旺趴在她身后睡觉，长长的涎水从他嘴角牵下来，弄湿她后背的衣服。我又想起很多年前的那个传言，娅番往身后一甩柰子，她背在背上的孩子就能吃到她的奶。娅番的奶子仍然很大，肥鼓鼓地撑满她的前襟。这双奶子再也闻不出奶香了，倒是她的孙子，他还是吃奶的年龄，他的脸上胸前满是她母亲浓郁的奶香味。

我又一次问起那些事，关于很多年前的那个屁或那口痰——我总是忍不住想要探听更多的真相，它们隔着时光无数次撩拨我的内心。娅番哈哈大笑，不承认自己曾经有过那么一个屁或一口痰。几十个年头的时间覆盖，那个屁或那口痰早就成了无法破解的悬案。谁知道呢，或许，正如娅番说的那样，根本就没有那个屁或那口痰存在。

母亲的记忆模糊而犹豫。她的细节已不甚清晰。母亲说，那时还是生产队，有一次收工回来，一群人走在回家的路上，新媳妇娅番放了一个屁，屁的响声突兀而放肆，四周围的目光都被吸引而来。娅番却浑然不觉，她的目光迎着这众多的目光，像是这个屁跟她没有丝毫关系。那时候，娅番多年轻呀，她扛着锄头的身姿依然轻盈，她迈开的步伐依然矫健。她看不见人群里一番的族人，他们脸色的变化，他们的目光长出刺，一根根扎到她身上。

娅番的若无其事不仅让族人不满，全山逻街的人都很不满，在他们看来，这是多么失礼的一件事呀，新媳妇娅番至少要装出一副羞涩的样子，以承认自己的不得体。

有时候，母亲的记忆里不是一个屁，而是一口痰。场景仍然是在生产队时，仍然是一群人走在收工回家的路上。娅番随口吐了一口痰。那口痰从娅番嘴里飞出来，正好落在一番家族的一个长辈面前。长辈勃然大怒，扯着娅番就要和她理论。在山逻街，如果你要羞辱一个人，你朝他吐一口痰比你当众扇他一巴掌更叫他难受。一口痰有时候不是一口痰，而是耻辱。关乎尊严。娅番的痰无意间触犯了长辈的尊严。

之后的细节，在母亲的记忆里，愈来愈模糊。她突然发现，自己竟然已经无法梳理往事——有关娅番和一番家族的往事，像一团麻，不梳理的时候，以为它们是清晰的，等到想要去梳理时，才发现它们凌乱而纠结。母亲说，娅番刚嫁来的时候，和其他壮族新媳妇一样，每天起早，挑水，服侍长辈，似乎也没什么挑剔的，就是她的嗓门特别大，刺咧咧的，大老远听来，像是在吵架。

我在母亲的叙述里，看见新媳妇娅番穿越时光远远向我走来，她年轻壮实，大的臀，大的乳，大的手，大的脚，她的步伐有力，她的嗓门洪亮。每天清晨，她挑着水桶从空旷无人的丫字街走过，那时候，山逻街的人还没有从睡梦里醒来。娅番踩落一路露珠，挑回一担担沉甸甸的水，她的身形晃动，担子便也跟着晃晃悠悠。娅番努力像一个壮族媳妇的样子走近山逻街。街对她陌生，她知道；街对她排斥，她也知道，她没法知道的是，她将要面对的并不是一条街，而是千百年的时光沉淀。

我不知道年轻的娅番如何从青涩变成强悍，或许，娅番的内心里一直就住着另一个强悍的娅番？我不知道。那时候我还未出生，距离我与娅番在未来的相遇还相隔着十来年的时光，等我长大到能记事时，我见到的已是后来那个强悍的娅番了。

gaemz myaiz haenx gvaq.

Gij ndaejgeiq daxmeh mumjgyumq youh ngeizlaengx. De gaenq geiq mbouj daiq cingcuj diiq lo. Daxmeh naeuz, mwh haenx lij dwg swnghcanjdui, miz baez ndeu souhong dauqranz, gyoengqvunz byaij youq gwnz roen dauqranz, bawxmoq Yahfanh ok aen roet ndeu, aenroet ok ndaej youh haenq youh yiengj, vunz seiqhenz cungj cim gvaqdaeuj. Yahfanh cix mbouj rox saek di, de yawj gyoengq vunzlai, lumjnaeuz aen roet neix caeuq de cungj mbouj miz saek di gvanhaeh. Mwhhaenx, Yahfanh gig coz, de gwed dwk faggvak byaij ndaej mbaeumbiengmbieng, yamqdin ndaej vaiq dangqmaz. De yawj mbouj raen vunz fuengzcug Yizfanh ndaw vunzlai, gyoengqde saeknaj cungj bienq lo, cehda gyoengqde maj ok oen, diuz dem diuz camz haiej gwnz ndang de bae.

Yahfanh mbouj leix mbouj langh, neix hawj vunz fuengzcug Yizfanh mbouj hab’eiq, vunz daengx aen Hawbyaloz hix cungj mbouj hab’eiq, youq gyoengqde yawj daiej, gienh saeh neix saetlaex dangqmaz, bawxmoq Yahfanh ceiq noix hix aeu cang ok gij yienghcej najmong daiej nyinh swhgeij saetlaex cij baenz.

Youq ndaw ndaejgeiq daxmeh, mizseiz mbouj dwg aen roet ndeu, cix dwg gaemz myaiz ndeu. Cianggingj vanzlij dwg youq seiz swnghcanjdui, vanzlij dwg gyoengq vunz byaij youq gwnz roen souhong dauqranz. Yahfanh swnh bak biq gaemz myaiz ndeu. Gaemz myaiz haenx daj ndaw bak Yahfanh biq okdaeuj, cingqndeij doek youq dangqnaj boux banlaux fuengzcug Yizfanh ndeu. Banlaux sawqmwh fokdengdeng hwnjdaeuj, beng Yahfanh couh yaek caeuq de gangjlaex. Youq Hawbyaloz, danghnaeuz mwngz siengj hawj bouxlawz saetnaj, yiengq de biq gaemz myaiz ndeu beij dangnaj vunzlai fak de baez ndeu engq hawj de hojyouq. Gaemz myaiz ndeu mizseiz mbouj dandan dwg gaemz myaiz ndeu ndwi, cix dwg hawj de saetnaj. Gvendaengz viyiemz duh de. Gaemzmyaiz Yahfanh fouzeiq famh daengz le viyiemz banlaux.

Doeklaeng youh fatseng le gijmaz, youq ndaw ndaejgeiq daxmeh, diiq cix yied daiej yied mumjgyumq. De sawqmwh fatyienh, swhgeij gingqyienz mbouj miz banhlap cingjleix saehgonq — saehgonq gvendaengz Yahfanh caeuq fuengzcug Yizfanh, couh lumj gyoengz ndaij luenhcabcab ndeu, seiz mbouj cingjleix, cungj laihnaeuz gyoengqde gig cingcuj, caj daengz yaek seiz bae cingjleix, cix fatyienh gyoengqde luenhcabcab gyaux baenz gyoengz ndeu lo. Daxmeh naeuz, seiz Yahfanh ngamq haq daiej, caeuq gizyawz bawxmoq itiyengh, moix ngoenz hwnq romh, rap raemx, fugsah banlaux, lumjnaeuz hix mbouj miz maz mbouj ndei, couh dwg sing de daegbied hung, youh soem youh sang, youq giz gyae dingqnyi, laihnaeuz cingq doxceng.

Doenggvaq daxmeh lwnhgangj, gou yawjraen bawxmoq Yahfanh ndonj gvaq seizgan gyaeraez, yiengq gou byaij daiej, de nienzgeij coz ndangdaeij maengh, aencaekhaex hung, aencij hung, fajfwngz hung, fajdin hung, yamq din miz rengz, sing yaem gok. Moix ngoenz haetromh, gwnz haw mbouj miz saek boux vunz, cij miz de rap doengjraemx byaij gvaq, mwhhaenx, vunz Hawbyaloz lij mbouj caengz singj gvaqdaeuj. Yahfanh itloh caij raemxraiz, baez rap baez rap dwk rap doengjraemx naeknuengnueng dauqranz, ndang de bibuengq, diuz hanz hix riengzlaeng neuznedned. Yahfanh roengzrengz lumj bawx Bouxcuengh nei byaij gyawj Hawbyaloz. Haw mbouj sug de, de roxyiuj; haw caenx de, de hix roxyiuj, de cij dwg mbouj roxyiuj, mbouj dandan dwg diuz haw ndeu aeu de bae najdoi, lij miz gij doxgaiq cienbak bi seizgan caem roengzdaeuj haenx aeu de bae najdoi.

Gou mbouj rox Yahfanh coz baenzlawz daj genjdanh cinghseuq bienqbaenz ak nyanq, lauheiq, ndawsim Yahfanh couh itcig youq miz lingh boux Yahfanh ak youh nyanq? Gou mbouj roxyiuj. Mwhhaenx gou lij mbouj caengz okseng, liz gou bungzraen Yahfanh lij gek miz ciblai bi, caj gou majhung daengz ndaej geiq saeh, Yahfanh gou soj raen couh dwg boux Yahfanh ak youh nyanq haenx lo.